

DR. KOLLÁR ANDOR
ügyvéd

6720 Szeged, Deák Ferenc utca 2. mfszt. 7.
tel.: +36 70 250 5403; fax: +36 1 999 7453
e-mail: iroda@kollarandor.hu
www.kollarandor.hu; www.jogszeru.hu

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG

Ügyszám:

IV/1179-2/2019

Érkezett:

2019 SZEPT 02.

Példány:

1

Kezelőiroda:

Melléklet:

0 db

Alkotmánybíróság

IV/1179-1/2019

Tisztelt Alkotmánybíróság!

[REDACTED] – a korábban csatolt meghatalmazással igazolt jogi képviselőm útján – az Alkotmánybíróság fenti ügyszámú tájékoztatására tekintettel a támadott bírói döntések alaptörvény-ellenessége tekintetében a benyújtott indítványt az alábbi alkotmányjogi érvekkel alátámasztott

indokolással

egészítem ki.

C) cikk (1) bekezdése: „A magyar állam működése a hatalom megosztásának elvén alapszik.”

A 2013. évi CCXL törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) átmenetei rendelkezései egyértelműen rögzítik, hogy a 2016. évi CX. törvény 22. §-ával megállapított 10/A. § szerinti kártalanítási igény benyújtására az az elítelt és egyéb jogcímen fogvatartott is jogosult, aki az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt az EJEB-hez nyújtott be kérelmet, ha a kérelmet az EJEB a módosítás hatálybalépésének napjáig nyilvántartásba vette, kivéve, ha a fogvatartott az EJEB-hez címzett kérelmét 2015. június 10. napját követően nyújtotta be és a kérelem benyújtásakor a jogsértés megszűnésétől számítottan több mint hat hónap telt el.

A fentiek alapján benyújtott kérelmek elbírálása során nem alkalmazható a 10/A. § (6) bekezdése, tehát a kártalanítás iránti igény benyújtásának nem feltétele, hogy az elítelt vagy – a kényszergyógykezelt, illetve az előzetes kényszergyógykezelt kivételével – az egyéb jogcímen fogvatartott az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt a 144/B. §-ban meghatározott panaszt előterjessze a végrehajtásért felelős szerv vezetőjéhez [Bv. tv. 436. § (10) bekezdés b) pontja, (11) bekezdés második mondata].

A Bv. tv. törvény nyelvtani értelmezéséből is következik, hogy a módosítás hatálybalépésekor fogvatartásban lévő kérelmező panasz előterjesztése nélkül is jogosult kártalanítási igény benyújtására.

A bíróságok feladata – többek között – a joggyakorlat továbbfejlesztése és a jogalkalmazás egységének biztosítása érdekében hozott jogértelmezés és iránymutatás. Nem tartozik

azonban a bíróságok feladatához a jogalkotás, az elbírálandó kérdésekre vonatkozó norma tartalmának módosítása jogértelmezés útján.

A támadott végzések azonban éppen ez utóbbit tették: nem jogot értelmeztek és alkalmaztak, hanem – az Alaptörvénnyel ellentétesen – jogot alkottak. A végzések – figyelmen kívül hagyva a jogalkotó szándékát – a Bv. tv.-t azzal a többlettartalommal töltötték meg, hogy a 2017. január 1. napján hatályba lépett módosítások fogvatartott kérelmezők esetében a törvény átmeneti rendelkezései nem alkalmazhatók. A támadott végzések tehát az Alaptörvény hatalommegosztás elvét kimondó C) cikk (1) bekezdésébe, illetve a bíróságok igazságszolgáltatási tevékenységének ellátását kimondó 25. cikk (1) bekezdésének első mondatába ütköznek.

Az Alkotmánybíróság a hatalommegosztás elvével számos határozatában foglalkozott. Az egyes állami szervek hatáskörének világos elválasztásával összefüggésben azt mondta ki, hogy „[a] hatalmi ágak elválasztásának elve [...] nem pusztán annyit jelent, hogy az egyik hatalmi ág nem vonhatja el a másik jogosítványait, hanem azt is jelenti: a demokratikus jogállamban korlátlan és korlátozhatatlan hatalom nincs, s ennek érdekében bizonyos hatalmi ágak szükségképpen korlátozzák más hatalmi ágak jogosítványait” [28/1995. (V. 19.) AB határozat, ABH 1995, 142, 143.]. A bírói hatalmi ágat, amely elválk a törvényhozó és a végrehajtó hatalomtól, az állami hatalom azon megnyilvánulásaként írta le az Alkotmánybíróság, amely „az erre rendelt szervezet útján a vitássá tett vagy megsértett jogról – törvényben szabályozott eljárás során – kötelező erővel dönt” [53/1991. (X. 31.) AB határozat]. „A hatalommegosztás elvéből következik a bíróságnak az Alkotmány 45. § (1) bekezdésében meghatározott igazságszolgáltatási monopóliuma, amely végső soron az egyedi ügyekben, a 46. § (1) bekezdésében rögzített ítélkezési 11/2015. (V. 14.) AB határozat 267 tevékenység kizárólagosságában ölt testet” [62/2006. (XI. 23.) AB határozat, ABH 2006, 713.].

Amikor az Alkotmánybíróság a hatalommegosztást nem csak szigorú hatáskör-dimenzióban vizsgálta, hanem az egyes állami szervek – jelen esetben a bíróságok – jogértelmezési feladatainak pontos tartalmi elemzését végezte el, akkor az alábbi megállapításokat tette.

Első ízben a 38/1993. (VI. 11.) AB határozat fogalmazta meg, hogy „[a] »jogot« végül is a bíróságok saját értelmezésük szerint állapítják meg. [...] A csak a törvényeknek való alávetettség nemcsak a másik két hatalmi ág befolyását zárja ki tehát az ítélkezésre, hanem – az Alkotmány határai és követelményei között maradó – független, folyamatos és rendszerképző törvényértelmezés és jogalkalmazás révén is biztosítja a bírói függetlenséget.” (ABH 1993, 256, 262.)

A bírói hatalmi ág önálló jogszabály-értelmező tevékenységének jelentőségét hangsúlyozta az Alkotmánybíróság a 42/2004. (XI. 9.) AB határozatban is, a hatalommegosztás szempontjából. E döntés többek között rámutatott: „[a] jogalkalmazás egységességének biztosítása érdekében többféle alkotmányos megoldás lehetséges az igazságszolgáltatás rendszerén belül. Önmagában azzal a ténnyel nem sérül a jogalkotói hatalom, benne a törvényhozói hatalmi ág alkotmányos jogköre, hogy a bírói hatalom a jogszabályoknak egységesen alkalmazandó tartalmat ad. A »bírói jogalkotás«, amíg az kizárólag a jogszabályok értelmezésén alapul (amíg a bírói-ítélkezési hatalom nem veszi át alapvetően és

közvetlenül a jogalkotás funkcióját), nem kerül ellentétbe a hatalommegosztás elvével.” (ABH 2004, 551, 571.)

A 3/2004. Büntető jogegységi határozat alkotmányosságát vizsgáló 42/2005. (XI. 14.) AB határozatban az Alkotmánybíróság kimondta, hogy „jogegységi határozat jogszabálytani besorolása nélkül is – az esetről-esetre történő alkotmányossági vizsgálat eredményeként – dönthető el, hogy a jogegységi határozat önálló jogszabályi tartalommal eloldódott-e az értelmezett jogszabálytól, vagy sem. [...] Az Alkotmánybíróság tényként kezeli, hogy a jogszabály tartalma az, amit a jogegységi határozat annak tulajdonít. A jogegységi határozatban megfogalmazottak tekintetében az Alkotmánybíróság nem ad konkuráló értelmezést (pl. alkotmányos követelmény formájában); ez sértené a bírói függetlenséget”. [42/2005. (XI. 14.) AB határozat, ABH 2005, 504, 514.]

A bíróságok feladatkörét rögzítő, **az Alaptörvény 25. cikkével** kapcsolatban az Alkotmánybíróság a 13/2013. (VI. 17.) AB határozatban az Alkotmánybíróság összefoglaló jelleggel megállapította, hogy „[a]z Alaptörvény 25. cikk (1) bekezdése a Kúriát önálló, nevesített alkotmányos intézményként a bírósági hierarchia csúcsszervének minősítette. A Kúria ilyen külön alaptörvényi kiemelése is alapjául szolgál annak, hogy a bíróságok jogalkalmazásának egységét biztosító legfőbb bírósági szervként speciális jogosítványokkal rendelkezzen. A bíróságokra kötelező jogegységi határozat meghozatalának jogát – mint speciális jogosítványt – maga az Alaptörvény biztosítja a Kúria számára, amely így a jogszabályoknak egységesen és kötelezően alkalmazandó tartalmat adhat.” (Indokolás [41])

A fentiekre tekintettel megállapítható, hogy a Kúriának a jogegységesítő funkció maradéktalan betöltése érdekében széleskörű jogosítványai vannak. Önmagában az, hogy a Kúria e hatáskörével élve jogegységi határozatokat hoz, még nem ellentétes a hatalommegosztás alkotmányos elvével, sőt éppen ellenkezőleg. Amennyiben a jogegységesítés törvényi feltételei fennállnának, azonban a Kúria a jogegységesítő funkcióját nem gyakorolná és jogegységi határozatot indokolt esetben nem hozna, abban az esetben merülhetne fel az, hogy az Alaptörvényben foglalt feladatának a legfőbb bírói fórum nem tesz eleget. Ezen túlmenően alaptörvény-ellenessé azzal válhatna egy meghozott jogegységi határozat, ha a Kúria kilépne a jogegységesítő szerepéből és – a jogalkotót a jogalkotási folyamatból kihagyva – önállóan, a tételes jogi rendelkezéseket kibővítve, azokon túlhaladva, attól „eloldóva” jogot alkotna.

A Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja és a másodfokon eljáró Szegedi Törvényszék azonban nem a bírósági hierarchia csúcsszerve, nem feladatuk a bírósági jogalkalmazás egységének biztosítása, nincs hatáskörük arra, hogy jogegységi határozatokat hozzanak.

A bíróságok alkotmányjogi panasszal támadott döntéseikkel tehát nem jogot értelmeztek és alkalmaztak, hanem – a 2017. január 1. napján fogvatartott személyek esetében a Bv. tv. átmeneti rendelkezéseinek teljes kiüresítésével, figyelmen kívül hagyásával az Alaptörvénnyel ellentétesen – jogot alkottak, ezért azok ellentétesek a hatalommegosztás alkotmányos elvével.

XXVIII. cikk (1) bekezdése által deklarált tisztességes eljáráshoz való jog.

Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése deklarálja a tisztességes eljáráshoz való jogot. Az Alkotmánybíróság klasszikus megfogalmazásában: „a tisztességes eljáráshoz való jog az Alkotmányban explicit módon nem nevesített, de az alkotmánybírói gyakorlatban az 57. (1) bekezdésébe foglalt független és pártatlan bírósághoz való jog, illetve a 2. § (1) 10 bekezdéséből eredő eljárási garanciák védelmének egymásra vonatkoztatásából tartalmilag levezetett alkotmányos alapjog” [315/E/2003. AB határozat.

Az Alkotmánybíróság a később számos határozatában megerősített, és hatályos, következetes gyakorlatának megfelelő, 6/1998. (III. 11.) AB határozatában megállapította, hogy „a fair trial olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás «méltánytalan» vagy »igazságtalan«, avagy »nem tisztességes«” (ABH 1998, 95.) {legutóbb megerősítette a 3254/2018. (VII. 17.) AB határozat, Indokolás [41]}.

A Tisztelt Alkotmánybíróság gyakorlata is rámutat arra, hogy a tisztességes eljáráshoz fűződő jog körébe tartozik a hatékony bírói jogvédelem követelménye, amely szerint a jogi szabályozással szemben alkotmányos igény, hogy a perbe vitt jogokról a bíróság érdemben dönthessen. Önmagában a bírói út igénybevételének formális biztosítása ugyanis nem elegendő az eljárási garanciák teljesedéséhez, hiszen az alkotmányos szabályban előírt garanciák éppen azt a célt szolgálják, hogy azok megtartásával a bíróság a véglegesség igényével hozhasson érdemi döntést. A tisztességes eljárás követelménye tehát magában foglalja a hatékony bírói jogvédelem igényét is, amely a kártalanítás iránti kérelmem bíróságok általi érdemi vizsgálat nélküli elutasításával sérült.

A bírói döntések alkotmányossági felülvizsgálatát lehetővé tevő alkotmányjogi panasz (Abtv. 27. §) az egyéni jogvédelem mellett, és azt erősítőleg az Alaptörvény 28. cikkének érvényesülését szolgáló jogintézmény is {3/2015. (II. 2.) AB határozat (a továbbiakban Abh1.), Indokolás [18]}.

Ilyen panasz alapján az Alkotmánybíróság a bírói döntésben foglalt jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja, az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmának érvényre juttatása mellett (Abh1.) azt is, hogy a jogszabály alkalmazása során a bíróság a jogszabály célját az alkotmányosan szükséges mértékben figyelembe vette-e.

Az Alaptörvény 28. cikke szerint a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvénynek ez a rendelkezése a bíróságok számára alkotmányos kötelezettségként írja elő, hogy ítélező tevékenységük során a jogszabályokat elsősorban azok céljával összhangban értelmezzék. Ebből a kötelezettségből következik, hogy a bíróságnak a jogszabályok adta értelmezési mozgástér keretein belül azonosítania kell a jogszabály céljának érvényesülését, és a bírói döntésben alkalmazott jogszabályokat elsősorban arra tekintettel kell értelmeznie.

A Szegedi Törvényszék ezzel szemben nem alkalmazta az Alaptörvény 28. cikkét, alaptörvénybeli kötelezettsége ellenére nem vette figyelembe a jogszabály célját, figyelmen

kívül hagyta a jogalkotó azon szándékát, hogy a kérelmezők a fogvatartás alatt elszenvedett sérelmeikért hazai fórum előtt részesülhessenek hatékony jogorvoslatban.

Az Alaptörvény 28. cikke és XXVIII. cikk (1) bekezdése természetes fogalmi egységet alkotnak. A jogértelmezés Alaptörvényben rögzített elveinek betartása minden kétséget kizáróan részét képezi a tisztességes bírósági eljárásban megvalósuló jogértelmezéssel szemben állított minimális alkotmányos követelményeknek.

Az Alkotmánybíróság eddigi gyakorlatában a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog érvényesülésének megítélését minden esetben tartalmi vizsgálatához kötötte: „elemezte az alapjog állított sérelmére vezető jogszabályi környezetet és bírói döntést, a szabályozás célját és a konkrét ügy tényállását, majd pedig – mérlegelés eredményeként – mindezekből vont le következtetéseket az adott esetre nézve megállapítható alapjogsérelemre nézve” (lásd 20/2017. (VII. 18.) AB határozat (a továbbiakban: Abh2.), Indokolás [17]; vö. 3102/2017. (V. 8.) AB határozat, Indokolás [18]).

A jelen ügyben eljáró bíróság az alkalmazandó átmeneti rendelkezések célját a törvény módosításának napján fogvatartásban lévő kérelmezők esetében a Bv. tv. egyértelműnek vélt szabályozására hivatkozva hagyta figyelmen kívül. Ezzel az Alaptörvényben rögzített kötelezettségének nem tett eleget, így a meghozott bírói döntés önkényessé vált, mert kilépett abból a jogértelmezési keretből, amelyet számára az Alaptörvény előírt. Az önkényes bírói jogértelmezés sértheti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogot. Az Alkotmánybíróság az Abh2.-ben kapcsolta össze a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot és az önkényes jogalkalmazás tilalmát. Elvi éllel kimondta: „[a] bírói függetlenségnek nem korlátja, sokkal inkább biztosítéka a törvényeknek való alávetettség: a bírónak a határozatait a jogszabályok alapján kell meghoznia. Ha a törvénynek való alávetettségtől a bíróság eloldja magát, saját függetlenségének egyik tárgyi alapját vonja el. A vonatkozó jogszabályokat be nem tartó bíróság lényegében visszaél saját függetlenségével, amely adott esetben ezen keresztül a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét okozhatja. Az a bírói ítélet, amely alapos ok nélkül hagyja figyelmen kívül a hatályos jogot, önkényes, fogalmilag nem lehet tisztességes, és nem fér össze a jogállamiság alapelvével (Indokolás [23]).”

Az Alkotmánybíróság azonban csak kivételesen, szigorú feltételek fennállása esetén állapítja meg a jogalkalmazói önkény fennállása miatt az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét. Az Abh2. alapjául szolgáló esetben a bíróság contra legem jogalkalmazása három, egymást erősítő feltétel együttes fennállása következtében ért fel az alkotmányossági jogsérelem szintjére (Indokolás [29]). Tehát a contra legem jogértelmezés és jogalkalmazás önmagában nem alapozza meg az alkotmányellenességet. A contra legem jogalkalmazásnak egyben alkotmányellenesnek, azaz az Alaptörvénnyel ellentétesnek kell lennie (contra constitutionem) (lásd 3280/2017. (XI. 2.) AB határozat, Indokolás [38]).

A jelen ügyben a bírósági jogértelmezés tehát a rá vonatkozó, az Alaptörvény 28. cikkében foglalt jogértelmezési szabályokat kifejezetten figyelmen kívül hagyta, emiatt contra constitutionem vált önkényessé, és így az én tisztességes bírósági eljáráshoz való jogom sérelmét is okozta. Az a bírósági mérlegelés ugyanis, amely a jogszabály céljának vizsgálatát teljes mértékben és kifejezetten kizárja, már alaptörvény-ellenesnek minősül.

III. cikk (1) bekezdésének első mondata: „Senkit nem lehet kínzásnak, embertelen, megalázó bánásmódnak vagy büntetésnek alávetni, valamint szolgátságban tartani.”

IV. cikk (4) bekezdése: „Akinak szabadságát alaptalanul vagy törvénytől korrólatozták, kárának megtérítésére jogosult.”

A kínzás- és embertelen bánásmód tilalma jellegéből fakadóan olyan alapjog, melynek sérelme sokszor csak utólagos kompenzációval orvosolható. Esetemben a büntetés-végrehajtási intézmények állapota miatt az állam nem volt képes biztosítani az emberhez méltó fogvatartási körülményeket, pedig erre kötelezettsége lett volna.

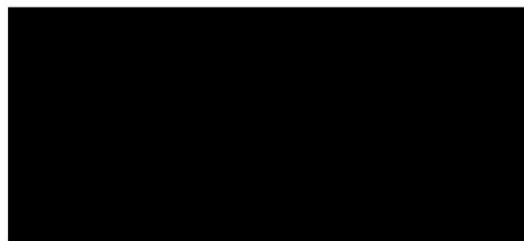
A jelen ügyben megvalósult bírói jogalkotás és a tisztességes eljárás alkotmányos követelményének megsértése azt eredményezte, hogy a bíróság súlyos, több éven át tartó alapvető jogi sérelmeket hagyott figyelmen kívül; engem alaptörvény-ellenes, érdemi vizsgálat nélkül meghozott döntésével véglegesen megfosztott attól, hogy az Alaptörvény III. cikk (1) bekezdésében rögzített alapjogom megsértése miatt az Alaptörvény IV. cikk (4) bekezdése alapján a Bv. tv.-ben is biztosított kártérítési igényemet bírósági úton elbírálják, ahogy attól is, hogy az érdemi vizsgálat nélkül meghozott döntés ellen – az alkotmányjogi panasz kivételével – bármilyen egyéb rendkívüli jogorvoslatot igénybe vehessek.

Az első fokon eljáró Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 7.Bv.153/2018/18. számú végzése és a másodfokon eljáró Szegedi Törvényszék azt helyben hagyó 3.Bpkf.680/2019/4. számú végzése tehát sérti az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdését, III. cikk (1) bekezdését, IV. cikk (4) bekezdését, XXVIII. cikk (1) bekezdését és 25. cikk (1) bekezdésének első mondatát is, mivel Alaptörvénybe ütköző módon véglegesen fosztott meg engem attól, hogy kompenzációban részesülhessek az általam elszenvedett sérelmek miatt.

Tekintettel a fentiekre kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy a fenti végzések alaptörvény-ellenességét állapítsa meg, és azokat az Abtv. 43. §-ának megfelelően semmisítse meg.

Kelt: Szegeden, 2019. augusztus 27. napján.

Tisztelettel:

 Dr. Kollár Andor
advokát
6720 Szeged, Péterfy Péter u. 2.
tel.: +36 70 250 5403
adósz.: 58045392-2-26; hujstromsz.: 668
OTP Bank Nyrt. 11705998-21283073